

в колесо і пробувати означити вартість товару вартістю праці, то є, заробітнею платнею.

Обчислюючи риночну вартість якогось товару ми мусимо додати до скількості праці зужитої на самім кінці до праці зужитої передше при добуванню сирого матеріялу з якого товар зроблений, і також працю вложену в прибори, струменти, машини і будинки, які уживають ся для праці.

Наприклад, вартість певної скількості бавовняного прядива є кристалізацією праці вложеної в саме прядево, і тої яку зужито для приготування бавовни, і вугля, оливи і інших потрібних річий, як також праці вложеної в парову машину, в веретена, в фабричні будинки і т. д. Знаряди продукції, такі як струменти, машини, будинки служать довший час для продукції. Колиб їх зуживано за одним разом, так як сирий матеріял, то всю їх вартість треба би перенести на товар, при виробленню якого вони були помічні. Але тому, що приміром, веретено нищить ся лиш поступово, поволи, — робить ся пересічний рахунок, опираючись на пересічний часі на який веретено може служити, і так обчислює ся знищене, якому підпадає веретено в якімсь часі, скажім в однім дні. В той спосіб ми обчислюємо, як багато вартости веретена переносить ся на прядево роблене кожного дня, і скільки з всеї праці вложеної, скажім в один фунт прядева припадає на працю вложену на всі приготовляючі процеси.

Хтось може сказати, що з огляду на се, що вартість товару означає ся скількістю праці вложеної в нього, з сего виходилоб, що чим більш чоловік лїнивий і недбалий, тим більшу вартість мають його товари, бо він мусить уживати більше часу до вироблення свого товару. Се однак є хибний погляд. Читачі пригадують собі, що я вживав слова “суспільна праця”, і се слово “суспільна” має дуже велике значіне в тім місці.

Коли ми кажемо, що вартість товару означає ся скількістю праці вложеної або скристалізованої в нього, то ми розуміємо під сим скількість праці конечної до виробу того товару на данім ступени розвою суспільства, в певних обставинах продукційних сил, при даній суспільній пересічній інтен-

живн
сти
в тої
шене
но м
кості
Чим
варті
І
товар
Але
товар
бітні
більш
тим
часу
сама
ні і в
ся.
Знаря
однім
редш
зовсім
разів
ток з
Г
вправ
но за
П
жайно
Д
творч
на ве
праці
ристу
через